

Antopäivä 26.11.2021

Dnro 20112/03.04.04.04.16/2020

Asia

Asemakaavaa koskeva valitus

Valittajat

Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry ja
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

Päätös, josta valitetaan

Vantaan kaupunginvaltuusto 16.12.2019 § 15

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaavan ja asemakaavan muutoksen (nro 232400). Asemakaava koskee 23. kaupunginosan (Kivistö) kortteleita 23141 ja 23142 sekä katualueita ja asemakaavan muutos katu- ja liikennealueita. Samalla on hyväksytty kortteleita 23141 ja 23142 koskeva tonttijako.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Kaupunginvaltuuston päätös on kumottava ja sen täytäntöönpano on keskeytettävä.

Puu-Kivistön aloituskortteleiden kaavaprosessissa päätökset on tehty puutteellisen ja osin virheellisen tiedon perusteella. Lisäksi keskeisiä luontoselvitysaineistoja on jätetty tuomatta julki kaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana sekä valtuustokäsittelyn yhteydessä.

Puu-Kivistön eli Timanttikujan metsäalue, joka on laajempi kuin aloituskortteleiden asemakaava-alue, sekä sen pohjois-, etelä- ja itäpuoliset metsät on todettu konsulttien ja luontoharrastajien vuosina 2017–2019 tekemissä selvityksissä erittäin merkittäväksi lahopaviosammalen esiintymiskeskittymäksi.

Lahokaviosammal on muun muassa luonnonsuojelulain 46 §:n määrittelemä uhanalainen laji, luonnonsuojeluasetuksen liitteen 3(a) mukaisesti koko maassa rauhoitettu laji sekä luonnonsuojelulain 47 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen liitteen 4 mukainen erityisesti suojeltava laji.

Tämän lisäksi lahokaviosammal kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajeihin. Luontodirektiivin liitteessä II lueteltujen lajien merkittävien esiintymispaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 47 §:n 5 momentin mukaan, koska ilman poikkeuslupaa tehtynä se johtaisi laissa tarkoitettuun luontovahinkoon.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) myönsi 17.4.2019 poikkeuslupan Puu-Kivistön alueella sijaitsevien, siinä vaiheessa tunnettujen lahokaviosammalten esiintymien (viisi kappaletta) siirtämiseen eli maapuiden ja kantojen maastakaivamiseen, siirtoon läheisille metsäalueille sekä myöhemmin kaavojen toteutumisen yhteydessä tapahtuvaan elinalueen hävittämiseen. Myönnetty poikkeuslupa koski yhtä Puu-Kivistön aloituskortteiden kaava-alueen esiintymää sekä neljää esiintymää, jotka sijaitsivat samalla yhtenäisellä metsäalueella kaava-alueen itäpuolella. Poikkeuslupa annettiin melko kevyillä perusteilla tilanteessa, jossa ELY-keskuksen käytössä oli jo sen itsensä tilaama lahokaviosammasselvitys (Ympäristösuunnittelu Enviro 15.3.2019), jossa Kivistön lahokaviosammal -keskittymä, mukaan lukien Puu-Kivistön eli Timanttikujan metsän alue, todettiin erittäin merkittäväksi lajin elinalueeksi. Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry valitti ELY-keskuksen myöntämästä poikkeusluvasta.

Lisäksi Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry sai 5.12.2019 tietoja lahokaviosammalten selvittämiseen kouluttautuneelta luontoharrastajalta. Hän oli selvittänyt loppuvuonna 2019 Puu-Kivistön ja sen ympäristön metsäalueiden lahokaviosammaltilannetta. Lajin ekologiasta saatujen lisätietojen perusteella lahokaviosammalta on nykyisin mahdollista tunnistaa jo niin sanotussa protoneemavaiheessa eli ilman lopulliseen muotoonsa kasvanutta itiöpesäkkeellistä yksilöä. Mainitun luontoharrastajan maastoselvitysten tuloksena Puu-Kivistön yhtenäisen metsäalueen (Timanttikujan metsä) lahokaviosammaleesiintymien määrä kohosi noin kymmenkertaiseksi aikaisemmin havaittuun ja arvioituun nähden. Lisää havaintoja tehtiin myös metsäalueen länsiosasta eli Puu-Kivistön aloituskortteiden kaava-alueelta.

Siinä vaiheessa, kun Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry sai tiedon valtuuston tulevasta päätöskäsittelystä Puu-Kivistön aloituskortteiden kaavan osalta, on edellä mainitut tiedot toimitettu 13.12.2019 Puu-Kivistön aloituskortteiden asemakaavoituksesta vastanneille Vantaan asemakaavoittajille sekä ELY-keskuksen kolmelle virkamiehelle. Yhdeltäkään vastaanottajista ei saatu vastausta, ja kaava vietiin valtuuston käsittelyyn tietoisesti vanhentunein ja virheellisin lahokaviosammaltiedoin.

Alueen erityismerkitys on ollut jo pitkään myös Vantaan kaavoittajien ja ympäristöviranomaisten tiedossa. Esimerkiksi ELY-keskukselta toimeksiannon saanut Ympäristösuunnittelu Enviro Oy sai 15.3.2019 valmiiksi koosteraporttinsa *Uudenmaan lahokaviosammaleesiintymien luokittelu ja priorisointi*. Selvityksessä Puu-Kivistön alue ympäröivine metsineen todettiin erittäin merkittäväksi lahokaviosammalten suojelun kannalta. Selvityksessä todetun mukaan Kivistön alueella on tehty enemmän lahokaviosammalhavaintoja kuin missään muualla Uudellamaalla.

Missään kaavaprosessin vaiheessa alueen erityismerkitystä lahokaviosammalen kannalta ei ole tuotu osallisten, kaupunkisuunnittelulautakunnan tai valtuuston tietoon. Keskeisten tietojen huomioimatta jättäminen koskee vuoden 2019 osalta Uudenmaan lahokaviosammalen suojelusuunnitelmaa ja siinä todettua Puu-Kivistön ja sen ympäristön metsien erityismerkitystä. Tätä selvitystä ei edes mainita Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaavan kaavaselostuksessa, johon kuitenkin on liiteaineistona liitetty muun ohella poikkeuslupavalitukseen liittyvä kaupungin selitys elokuulta 2019. Kaavaselostukseen sisältyvä lahokaviosammaltematiikan käsittely on omiaan luomaan vaikutelmaa siitä, että annetun poikkeusluvan laillisuus ja siten myös kaavan laillisuus lahokaviosammalen suojeluvelvoitteiden osalta on kunnossa. Tätä kuvaa rikkovaa aineistoa ei ole haluttu kaava-aineistoon liittää eikä siitä ole myöskään kaavoittajan toimesta informoitu valtuustoa.

Valtuuston osalta tietojen tietoinen huomioimatta jättäminen koskee paitsi kyseistä Enviro Oy:n selvitystä ja sen johtopäätöksiä myös 13.12.2019 kaavoittajille toimitettua lisätietoa alueen metsien aikaisempaan tietoon nähden moninkertaisesta lahokaviosammaleesiintymien määrästä. Kaavapäätös ei siten ole lahokaviosammalen osalta perustunut kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Kaava on ristiriidassa asemakaavan sisältövaatimuksiin kuuluvien luonnonympäristöjen vaalimisvelvoitteiden kanssa. Puu-Kivistön ja sitä ympäröivien metsien alueelta paikallistettu lahokaviosammalten keskittymä on viimeistään Enviro Oy:n maaliskuussa 2019 tekemän selvityksen perusteella valtakunnallisesti merkittävä lajin esiintymiskeskittymä. Selvityksessä esiintymiskeskittymä todetaan Uudenmaan merkittävimäksi tiedossaolevaksi esiintymäksi, mutta se on sitä myös koko Manner-Suomen tasolla. Kyseessä on maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n tarkoittamana luonnonympäristön erityinen arvo, jota ei saa hävittää. Alueen metsistä vuodenvaihteessa 2019 saatu uusi lahokaviosammaltieto lisää niin kaava-alueen kuin sen ympäristönkin metsien erityismerkitystä.

Suomessa ei ole lainvoimaista poikkeuslupaa lahokaviosammaleen erityisestä suojelutarpeesta. Lajin suojelun taso on Suomessa epäsuotuisa. Puu-Kivistön lahokaviosammaleesiintymien siirtoistutuksille myönnetty poikkeuslupa on ristiriidassa lahokaviosammaleen luonnonsuojelulain mukaisen erityisen suojelutarpeen kanssa. Vaikka aiempi poikkeuslupa olisikin ollut lainvoimainen, se ei poista vaatimusta ottaa huomioon myöhemmässä päätöksenteossa kaikkea saatavilla olevaa tietoa erityisen suojelun tarpeesta olevasta lajista. Päätöksessään Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaavan ja asemakaavan muutoksen sekä tonttijaon hyväksymisestä Vantaan kaupunginvaltuusto ei ole ottanut huomioon tiedossa olevia lahokaviosammaleesiintymiä alueella.

Kaupunginvaltuuston päätös on lainvastainen sekä maankäyttö- ja rakennuslain että luonnonsuojelulain näkökulmasta.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kaupunginhallitus on antanut lausunnon. Lahokaviosammalen esiintymistä Kivistössä Puu-Kivistön alueella on systemaattisesti selvitetty Puu-Kivistön kaavaprosessien edetessä. Tieto lajista ja sen levinneisyydestä Vantaalla on lisääntynyt selvitysten myötä ja kaavoituspäätökset ovat perustuneet sillä hetkellä ajankohtaiseen selvitystietoon. Luontoselvitykset, jotka ovat olleet suunnittelutyössä käytössä, on lueteltu asemakaavaselostuksessa. Nämä asiakirjat ovat olleet pyydettyinä saatavilla Vantaan ympäristökeskuksesta tai asemakaavan valmistelusta vastanneilta suunnittelijoilta kaavaehdotuksen nähtävilläolon sekä päätöskäsittelyn aikana.

Valituksessa mainittu Vantaan kaupungin asemakaavoittajille 13.12.2019 toimitettu selvitys saapui niin myöhässä, että sitä ei pystytty käsittelemään kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.12.2019. Asemakaavaa ja asemakaavan muutosta on valmisteltu lakisääteisen asemakaavaprosessin mukaan ja osallisilla on mahdollisuus vaikuttaa sen puitteissa. Kun asemakaava on valmis ja kaupunginvaltuuston asialista on sulkeutunut, on kaupungin mahdotonta ottaa yksittäisiä kannanottoja mukaan päätöksentekoon.

Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaavan valmistelun aikana vuonna 2019 laaditussa selvityksessä kaava-alueelta löydettiin yksi lahokaviosammalen kasvupaikka. ELY-keskus on myöntänyt luvan kasvupaikan siirrolle. ELY-keskuksen päätös ei ole lainvoimainen.

Vantaalta on tehty ensimmäiset lahokaviosammalhavainnot vuonna 2011. Vuonna 2016 kaupunki teetti lahokaviosammalkartoituksen, jossa tarkistettiin yli 60 lajille sopivaa metsäaluetta, ja lisäksi vuonna 2018 sammalta etsittiin uudessa selvityksessä muutamilta muilta metsäalueilta. Vuoden 2019 alkuun mennessä Vantaalla oli löytynyt lahokaviosammalta 124 erilliseltä rungolta tai kannolta 37 metsiköstä. Kuten ELY-keskus toteaa raportissaan *Uudenmaan lahokaviosammaleesiintyminen luokittelu ja priorisointi*, lajin esiintymistä muun ohella luonnonsuojelualueilla ei ole vielä juurikaan tutkittu, joten on todennäköistä, että uusia esiintymiä tulee jatkossa löytymään.

Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaavan päätöskäsittelyn jälkeen on valmistunut selvitys *Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma*. Selvitys ei ole ollut kaavan päätöksenteon aikana saatavilla. Selvityksen ja suojelusuunnitelman tavoitteena on ollut uusien lahokaviosammalen esiintymien inventointi sekä lajin suotuisan suojelutason säilymisen arvioiminen Vantaan kaupungin kasvaessa ja kehittyessä. Tavoitteena on samalla mahdollistaa kaupunkirakenteen kehittyminen resurssiviisaalla tavalla ja varmistaa valmisteilla olevan Vantaan yleiskaavan 2020 kaavavarannon toteutettavuus. Selvityksen mukaan Vantaalta tunnetaan nyt lahokaviosammalen itiöpesäkkeitä 242 kasvupaikalta ja itujuväsryhmiä 2 238 kasvupaikalta. Selvityksessä esiintymäalueet on rajattu 107 erilliseksi ydinalueeksi, joiden pinta-ala on yhteensä noin 1 071 hehtaaria. Näiden lisäksi Vantaalla on edelleen kartoittamatta 106 lajille potentiaalisesti soveliaista aluetta (pinta-alaltaan yhteensä noin 1 412 hehtaaria), joiden tilanne tulisi selvittää.

Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaavan mahdollistama lisärakentaminen on niin Vantaan kaupungin kannalta kuin laajemminkin tarkasteltuna merkittävää ja tarpeellista.

Valittajat ovat antaneet vastaselityksen. Kolme päivää ennen kokousta toimitetut lahakaviosammaltiedot olisivat antaneet perusteet ja mahdollisuuden siirtää asemakaavan hyväksymisasia kaupunginvaltuuston seuraavaan kokoukseen. Näin toimimalla Vantaan kaupunki olisi ottanut huomioon ajantasaisen tiedon lahakaviosammaleen esiintymisestä Puu-Kivistön alueella. Näin se olisi lain edellyttämällä tavalla huomionnut, että kaavahankkeen ja poikkeusluvan lahakaviosammaltilanteeseen liittyvä tietopohja on selvästi osoittautunut täysin puutteelliseksi. Viimeisin asemakaavaa koskevassa päätöksenteossa huomioon otettu lahakaviosammalta koskeva selvitys on tammikuulta 2019 (Olli Manninen, lahakaviosammaleen luontokartoitus 21.1.2019).

Marja-Vantaan vuoden 2009 lepakkoselvityksessä on annettu silloista laajempaa aseman itäpuolista metsäkokonaisuutta koskeva maankäyttösuositus, jonka mukaan osa-alueella IIb sijaitsevan tiheän ja suojaisan metsäalueen ja sen pohjois- ja itäpuolisten reuna-alueiden puuston säilyttämisellä olisi suurin merkitys paikallisen lepakkoyhteisön toimeentulolle. Kyseinen suositus on sivuutettu alueen viime vuosien kaavoituksessa täysin.

Keskeisten luontoselvitysaineistojen, joita ovat etenkin Kivistön keskustan kahden vuoden liito-oravaseurannan raportti (Ramboll Finland Oy, 2017, 2018) sekä kaksi kaupungin teettämää lahakaviosammalselvitystä (Manninen 2017 ja 2019), puuttuminen kaavaehdotuksen nähtävilläoloaineistosta on juridisesti merkittävä puute. Aineistojen jättäminen virkamiesten taakse on heikentänyt selvitysten painoarvoa kaavoituksessa eikä osallisilla ole myöskään ollut riittävää mahdollisuutta osallistua mainittujen selvitysten osalta kaavoitusmenettelyyn. Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:ssä sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:ssä säädetty vuorovaikutus ei ole toteutunut riittävässä määrin.

Uusimmankin tiedon valossa Kivistön aseman itäpuolinen lahakaviosammalmetsien keskittymä on Vantaan oloissa erittäin merkittävä. Esiintymiskeskittymän merkittävyyttä arvioitaessa on tärkeää havaita Kivistön lahakaviosammalmetsien erityismerkitys Hämeenlinnanväylän ja Tuusulanväylän välisellä, merkittävän osan Vantaasta muodostavalla alueella, johon kuuluvat Aviapoliksen suuralue sekä Kivistön suuralueen itäpuolisko. Tällä alueella niin todettujen lahakaviosammalydinalueiden kuin potentiaalisten metsienkin määrä on selvästi pienempi kuin Länsi- ja Itä-Vantaalla. Tällaisessa tilanteessa varsinkin kaikki lajille erittäin merkittäviksi arvioidut esiintymiskeskittymät on syytä varovaisuusperiaatteen hengessä tulkita lajin suojelutasolle ilmeisen tärkeiksi.

Merkitään

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry on tehnyt valitukset hallinto-oikeuteen myös ELY-keskuksen luonnonsuojelulain mukaisista rauhoitussäännöksistä poikkeamista koskevasta päätöksestä 17.4.2019 nro UUDELY/1333/2019, jolla on myönnetty Vantaan kaupungille lupa poiketa lahokaviosammaleen rauhoituksesta siirtämällä viisi lahokaviosammaleesiintymää Puu-Kivistön (nro 231900) ja Puu-Kivistön aloituskortteleiden (nro 232400) asemakaava-alueilta Lippupuisto-nimiselle lähivirkistysalueelle, sekä Vantaan kaupunginvaltuuston Kivistöntähden asemakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä 16.11.2020 § 12.

Hallinto-oikeus on tänään antamallaan toisilla päätöksillä hylännyt ELY-keskuksen päätökseen 17.4.2019 nro UUDELY/1333/2019 kohdistuvan valituksen ja kumonnut kaupunginvaltuuston Kivistöntähden asemakaavan hyväksymistä koskevan päätöksen 16.11.2020 § 12.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus ei tutki valittajien vastaselityksessään esittämää vuoden 2009 lepakkoselvityksen huomioon ottamista koskevaa valitusperustetta.

Hallinto-oikeus hylkää täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Kuntalain 135 §:n 1 momentin mukaan valtuuston päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella hallinto-oikeudelta. Saman pykälän 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitetut valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Hallinto-oikeus jättää valittajien vastaselityksessään valitusajan päättymisen jälkeen esittämän vuoden 2009 lepakkoselvityksen huomioon ottamista koskevan valitusperusteen myöhään esitettyä tutkimatta.

Täytäntöönpanon kieltämistä koskeva vaatimus

Maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallitus voi valitusajan kuluttua määrätä yleis- ja asemakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman kaava-alueen siltä osalta, johon valitusten tai oikaisukehotuksen ei voida katsoa kohdistuvan.

Kaupunginhallitus ei ole määrännyt asemakaavaa tulemaan voimaan miltään osin ennen kuin se on saanut lainvoiman. Näin ollen asemakaavan täytäntöönpanon kieltämiseen ei ole tarvetta.

Pääasia

Sovellettavat oikeusohjeet

Vuorovaikutusta koskevat säännökset

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n 1 momentin mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työnteeseen tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (*osallinen*), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n 1 momentin mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:ssä tarkoitettu tilaisuuden varaaminen osallisille mielipiteensä esittämiseen kaavaa valmisteltaessa voidaan tehdä asettamalla valmisteluaineisto nähtäville ja varaamalla tilaisuus esittää mielipide määrääjässä kirjallisesti tai suullisesti taikka erityisessä kaavaa koskevassa tilaisuudessa taikka muulla sopivaksi katsottavalla tavalla. Tässä yhteydessä voivat mielipiteensä esittää myös muut kunnan jäsenet.

Maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n 1 momentin mukaan kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville asettamisesta on tiedotettava kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (*muistutus*).

Kaavan sisältöä koskevat maankäyttö- ja rakennuslain säännökset

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n 1 momentin mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Saman pykälän 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 50 §:n 1 momentin mukaan alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laaditaan asemakaava, jonka tarkoituksena on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia

varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla.

Maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 1 momentin mukaan asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä samassa laissa säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n 1 momentin mukaan kaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatettava, mitä luonnonsuojelulain 10 luvussa säädetään. Lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Luonnonsuojelulain ja -asetuksen säännökset

Luonnonsuojelulain 42 §:n 1 momentin mukaan, jos luonnonvaraisen kasvilajin olemassaolo käy uhatuksi tai rauhoittaminen muusta syystä osoittautuu tarpeelliseksi, voidaan tällainen laji rauhoittaa asetuksella koko maassa tai jossakin osassa maata. Saman pykälän 2 momentin mukaan rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty. Sama koskee soveltuvin osin rauhoitetun kasvin siemeniä.

Luonnonsuojelulain 46 §:n mukaan asetuksella voidaan säätää uhanalaiseksi lajiksi sellainen luonnonvarainen eliölaji, jonka luontainen säilyminen Suomessa on vaarantunut.

Lahokaviosammal (*Buxbaumia viridis*) on luonnonsuojelulain 42 §:n 1 momentin nojalla annetun luonnonsuojeluasetuksen 20 §:n mukainen asetuksen liitteessä 3(a) mainittu koko maassa rauhoitettu kasvilaji ja luonnonsuojelulain 46 §:n nojalla annetun luonnonsuojeluasetuksen 21 §:n mukainen asetuksen liitteessä 4 mainittu uhanalainen laji. Lahokaviosammal on mainittu myös luontodirektiivin 92/43/ETY liitteessä II (b).

Asemakaava-alue, alueen kaavallinen tilanne ja asemakaavan tavoite

Asemakaava-alue sijaitsee Kivistön rakentuvalla keskusta-alueella Kehäradan varressa. Alue on pääosin rakentamatonta sekametsää. Kaava-alueen pinta-ala on 7 150 m².

Alueella voimassa olevassa vuonna 2006 hyväksytyssä Marja-Vantaan osayleiskaavassa kaava-alue on tehokasta asuntoaluetta (A1), jolle saa rakentaa ensisijaisesti asuinkerrostaloja. Alueella voidaan sallia asuinympäristöön soveltuvia työtiloja. Kaava-alueen eteläpäähän on merkitty raideliikenteen alue (LR).

Asemakaava-alue on pääosin ennestään asemakaavoittamatonta aluetta. Kaava-alueen eteläpää on vuonna 2008 hyväksytyssä Kehärata-asetuksessa osoitettu kaupunkikuvallisesti merkittäväksi rautatiealueeksi (LR). Lisäksi osa kaava-alueen länsireunasta on osoitettu vuonna 2014 hyväksytyssä Kivistön keskusta-asuminen 2 -asetuksessa katualueeksi.

Kaavaselostuksen mukaan asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa Marja-Vantaan osayleiskaavan mukaisesti Kehärataan ja Kivistön asemaan tukeutuvat keskustakorttelit Kivistön keskustaan.

Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen keskeinen sisältö

Asemakaavassa kaava-alue on osoitettu pääasiassa asuinrakennusten korttelialueeksi (A). Asuinrakennusten korttelialueille on osoitettu rakennusaloja asuinrakennuksille, joiden kerrosluvut vaihtelevat II kerroksesta IX kerrokseen. Kaava-alueelle osoitetaan rakennusoikeutta yhteensä 13 570 k-m².

Asuinkortteleiden välinen alue on merkitty jalankululle ja polkupyöräilylle varatuksi kaduksi/tiekse, jolla huoltoajo on sallittu (pp/h). Eteläiseen osaan kaava-alueesta on merkitty jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu/tie (pp).

Lahokaviosammalen esiintymisestä saatu selvitys

Kaavaselostuksen mukaan valituksenalainen kaava-alue (nro 232400) sijaitsee vieressä olevan lainvoimaisen Puu-Kivistön asemakaavan (nro 231900) länsipuolella. Kaava-alueella on jonkin verran lahoppua ja alueelta on tehty yksi lahokaviosammalhavainto. Lahokaviosammalen siirtämiseksi on haettu Uudenmaan ELY-keskukselta lupaa yhdyskuntarakenteellisista syistä. Kaavaselostuksessa on todettu, että uudisrakentaminen sijoittuu suurelta osin rakentamattomaan sekametsään. Metsän maaperän ylimmät osat ja kasvillisuus eivät säily kaavan toteuttamisen seurauksena. ELY-keskuksen myöntämän luvan mukaisesti asemakaava-alueelta löytynyt lahokaviosammalen kasvupaikka siirretään läheiseen Lippupuistoon, joka on lajille soveltuva elinympäristö ja jota ei käytetä virkistysalueena. Lajin

säilymistä uudessa sijainnissa seurataan ja lajin suotuisa suojelutaso ratkaistaan yleiskaavatasolla koko kaupungin osalta.

Lahokaviosammalkartoituksessa Kivistössä syksyllä 2018 (21.1.2019, Olli Manninen) on todettu välittömästi radan pohjoispuolella sijaitsevan Timanttikujan metsikön osoittautuneen hyväksi lahokaviosammalmetsäksi. Kohde on aiemmin ollut yhteydessä Koivupääojan metsään ja on paljolti samanlaista rakenteeltaan. Kohteelta löytyi viisi lahokaviosammalrunkoa ja koko jäljellä oleva harventamaton metsikkö on lahokaviosammalelle sopivaa habitaattia. Neljä havainnoista tehtiin itäosan vanhasta puronvarsikuusikosta, joka on muutenkin rakenteeltaan ja lajistoltaan hyvin suojelunarvoista. Länsiosan metsikkö on nuorempaa kuusivaltaista tiheää metsää, joka on myös kosteusolosuhteiltaan ja lahoppuustoltaan soveliaista lajille. Täältäkin tehtiin yksi havainto lahokaviosammalesta pitkälle lahonneelta kuusen kannolta. Koko harventamaton metsä on siis lahokaviosammalelle sopivaa. Länsiosassa on vastikään harvennettua metsää, joka juuri nyt on liian avointa lajille. Sekin toimisi silti oivana tukialueena ydinaluemetsikölle.

Esa Lammin ja Marko Vauhkonen Uudenmaan lahokaviosammaleesiintymien luokittelu ja priorisointi, 30.4.2019 selvityksen mukaan Vantaalta lahokaviosammalta on löytynyt kaikkiaan 124 erilliseltä rungolta tai kannolta 37 eri metsiköstä. Runsaita esiintymiä on todettu muun ohella Kivistön asuinalueen eteläpuolella (nelisenkymmentä löytöpaikkaa pienellä alueella). Kivistön alueella on tehty enemmän lahokaviosammalhavaintoja kuin missään muualla Uudellamaalla. Alueelta on rajattavissa kaksi erittäin merkittävää esiintymää (Koivupääoja ja Timanttikujan metsä) sekä kaksi merkittävää esiintymää (Lippupuisto ja Murronpuisto).

Valittajien toimittamassa kaava-aineistoon kuulumattomassa selvityksessä *Lahokaviosammallöydöt Timanttikujan metsästä Kivistössä (Puu-Kivistön kaava-alue) 5.12.2019, Ida Korhonen* on todettu, että maastokäynnillä 18.11.2019 on Timanttikujan metsästä löytynyt lahokaviosammalta yhteensä 64 lahoppuurungolta (maapuu, kanto tai muu erillinen lahoppuun kappale). Kolme esiintymistä oli uusia, ennen havaitsemattomia itiöpesäke-esiintymiä ja 61 niin sanottuja protoneemarunkoja. Nämä ovat lahoppuita, joilla esiintyy lahokaviosammalen alkeisvarsikkoo niin runsaasti, että se muodostaa lahoppuun päälle itujuväsryhmiä eli protoneemagemmoja. Raportin mukaan tietämys lahokaviosammalen esiintymistä ja esiintymärunkojen tunnistaminen on kehittynyt Suomessa oleellisesti syksyn 2019 aikana. On havaittu, että lahokaviosammalen esiintymärungon voi tunnistaa ilman itiöpesäkkeitäkin erityisesti näiden lahoppuun pinnalle kehittyvien itujuväsryhmien avulla. Tunnistuksen voi tehdä luotettavasti mastossa luupin tai muun suurennuslasin avulla, joskus jopa paljain silmin. Laji mitä ilmeisimmin leviää myös näiden itujuväsryhmien avulla lahoppulta toiselle.

Vantaan kaupunki on lausunnossaan hallinto-oikeudelle tuonut esiin Faunatica Oy:llä teettämänsä ja kaava-aineistoon kuulumattoman lahokaviosammaleen suojelusuunnitelman vuonna 2019 (Manninen, O. & Nieminen, M. 2020: *Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma* -

Faunatican raportteja 1/2020). Selvitysraportin mukaan laihokaviosammal on Vantaalla laajalle levinnyt ja sillä on siellä useita runsaita esiintymiä. Lisäksi lajille potentiaalisia esiintymiä on käytännössä yhtä monta ja vielä suuremmalla pinta-alalla kuin tunnettuja esiintymiä. Tähän mennessä kertyneiden kartoitustietojen perusteella on hyvin todennäköistä, että laji myös esiintyy suurella osalla näistä potentiaalisista esiintymistä. Tämä tarkoittaa, että kaikkein parhaimpia esiintymiä lukuun ottamatta mikään yksittäinen esiintymä ei todennäköisesti ole lain tarkoittamalla tavalla tärkeä lajin säilymiselle Vantaalla. Sen sijaan nykytietämyksellä on mahdotonta sanoa kuinka monta näistä esiintymistä voi heikentyä tai tuhoutua ilman, että ylitetään tämä (tuntematon) tärkeyden raja-arvo.

Oikeudellinen arviointi ja lopputulos

Menettelyä koskevat valitusperusteet

Valituksen mukaan keskeisiä luontoselvitysaineistoja, kuten Kivistön keskustan kahden vuoden liito-oravaseurannan raportti sekä kaksi kaupungin teettämää laihokaviosammalselvitystä, on jätetty tuomatta julki kaavaehdotuksen nähtävillä olon aikana sekä valtuustokäsittelyn yhteydessä. Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry on 13.12.2019 toimittanut kaupungille uuden laihokaviosammalselvityksen, mutta selvitystä ei ole esitetty valtuustolle sen päättäessä asemakaavan ja asemakaavamuutoksen hyväksymisestä.

Hallinto-oikeus toteaa, että kaupunginvaltuuston tehtävänä on harkita, onko asiassa suoritettu valmistelu ollut riittävää ja onko sillä ollut käytettävissään hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaiset asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Kaupunginvaltuusto on katsonut, että sillä on ollut riittävät tiedot asian ratkaisemiseen. Kaupunginvaltuuston käytössä olleista asiakirjoista saatu selvitys huomioon ottaen asian valmistelun voidaan katsoa tältä osin täyttäneen hallintolain ja kuntalain vaatimukset.

Asemakaavaehdotus on ollut nähtävillä 26.6.–26.8.2019. Asiassa saadun selvityksen mukaan valittajien mainitsemat Kivistön keskustan liito-oravaseurannat-selvitys (Ramboll Finland Oy, 2017, 2018) sekä Olli Mannisen laihokaviosammalen luontokartoitukset vuosilta 2017 ja 2019 on mainittu nähtävillä olleen 10.6.2019 päivätyn kaavaselostuksen luettelossa muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista. Selvitykset mainitaan myös 4.11.2019 päivätyssä kaavaselostuksessa, joka on ollut kaupunginvaltuuston käytettävissä sen päättäessä kaavan hyväksymisestä. Kaupunginhallituksen lausunnon mukaan kaavaselostuksessa mainitut selvitykset ovat olleet kaavaehdotuksen nähtävilläoloaikana ja valtuustokäsittelyn aikana pyydettyä saatavilla Vantaan ympäristö-keskuksesta tai asemakaavan valmistelusta vastanneilta suunnittelijoilta. Tähän nähden asemakaavaa laadittaessa noudatettu menettely täyttää

maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämät vuorovaikutusta koskevat vaatimukset.

Selvitysten riittävyyttä ja kaavan sisältöä koskevat valitusperusteet

Valituksen mukaan kaavapäätös ei ole lahokaviosammalen osalta perustunut kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Muun ohella nyt kysymyksessä olevalla Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaava-alueella on tehty edellä kerrottu 21.1.2019 päivätty lahokaviosammalkartoitus, jossa on selvitetty kaava-alueen lahokaviosammaltilannetta. Selvityksessä tutkitun Timanttikujan metsän länsireuna sijaitsee nyt kysymyksessä olevalla Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaava-alueella (nro 232400). Muilta osin Timanttikujan metsä sijaitsee jo lainvoimaisen Puu-Kivistön asemakaavan alueella (nro 231900). Selvityksen mukaan koko harventamaton metsä on lahokaviosammalelle sopivaa, mutta länsiosassa on vastikään harvennettua metsää, joka juuri nyt on liian avointa lajille. Selvityksessä Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaava-alueelta on löydetty yksi lahokaviosammaleesiintymä kaava-alueen eteläosan reunasta ja selvityksen liitekartassa kaava-alueen eteläosa eli korttelin 23142 aluetta on rajattu osaksi Timanttikujan metsän lahokaviosammalen ydinaluetta. Sen sijaan kaava-alueen pohjoisosa eli korttelin 23141 alue on selvityksessä jätetty ydinalueen ulkopuolelle. Pääosa selvityksen ydinalueesta sijaitsee viereisellä Puu-Kivistön asemakaava-alueella. Edellä kerrotussa 30.4.2019 päivätyssä Uudenmaan lahokaviosammalseelvityksessä Timanttikujan metsän rajausta ja siellä tehdyt lahokaviosammalhavainnot on esitetty 21.1.2019 päivätyn kartoituksen mukaisina.

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:n kaupungille ennen valituksenalaisen asemakaavan hyväksymistä toimittaman 5.12.2019 päivätyn maastokäyntiraportin mukaan Timanttikujan metsästä on löydetty kolme uutta itiöpesäke-esiintymää ja 61 niin sanottua protoneemarunkoa. Raportin liitekartan mukaan uudet itiöpesäkelöydöt sijoittuvat Timanttikujan metsän Puu-Kivistön asemakaava-alueeseen kuuluvaan osaan. Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaava-alueen eteläosasta on liitekartan mukaan löytynyt useita niin sanottuja protoneemarunkoja.

Hallinto-oikeus toteaa, että asemakaavaa laadittaessa on selvitetty lahokaviosammalen esiintymistä koko Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaava-alueelta. Alueen eteläosa on selvityksessä todettu lajille sopivaksi ja alueelta on löydetty yksi itiöpesäke-esiintymä. Hallinto-oikeus katsoo, että hyväksytty asemakaava perustuu lahokaviosammalen osalta riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Se, että kaava-alueelta on myöhemmin ennen kaavan hyväksymistä tehty havaintoja protoneemaruonoista alueelta, joka on jo asemakaavaa laadittaessa tehdyssä selvityksessä todettu lahokaviosammalelle sopivaksi elinympäristöksi, ei anna aihetta arvioida asiaa toisin.

Valituksessa on katsottu kaupunginvaltuuston päätöksen olevan lainvastainen sen vuoksi, että alueen tiedossa olevia lahokaviosammaleesiintymiä ei ole otettu kaavassa huomioon. Valituksen mukaan kaava on ristiriidassa asemakaavan sisältövaatimuksiin kuuluvan luonnonympäristön vaalimisvelvoitteen ja luonnonsuojelulain kaavalle asettamien vaatimusten kanssa.

ELY-keskus on päätöksellään 17.4.2019 nro UDELY/1333/2019 myöntänyt Vantaan kaupungille luonnonsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaisen luvan poiketa lahokaviosammaleen rauhoituksesta siirtämällä Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaava-alueella havaitun yhden lahokaviosammaleesiintymän Lippupuisto-nimiselle lähivirkistysalueelle. Hallinto-oikeus on tänään antamallaan toisella päätöksellä hylännyt Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:n valituksen ELY-keskuksen päätöksestä.

Hallinto-oikeus toteaa, että Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaava-alueen eteläosa on osa erittäin merkittäväksi arvoitettua lahokaviosammaleesiintymäaluetta. Alueelta on toistaiseksi havaittu yksi lahokaviosammaleen itiöpesäke-esiintymä, jonka siirtämiseen toisaalle on saatu ELY-keskuksen poikkeuslupa. Valittajien toimittaman maastokäyntiraportin mukaan alueella on havaittu lisäksi useita protoneemarunkoja. Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaava-alueen eteläosa on siten selvitysten perusteella lahokaviosammalelle soveliaista elinympäristöä. Asemakaavassa kyseinen alue on osoitettu tehokkaaseen asuntorakentamiseen.

Uhanalaisena lajina lahokaviosammaleen esiintyminen alueella on sinänsä otettava asemakaavaa laadittaessa huomioon maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 2 momentin luonnonympäristön vaalimista koskevan sisältövaatimuksen perusteella. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaava-alueen eteläosa käsittää vain pienen osan Kivistön alueella todetuista lahokaviosammaleen ydinalueista ja ELY-keskus on myöntänyt poikkeuslupan ainoan kyseisellä alueella havaitun itiöpesäke-esiintymän siirtämiseen, hallinto-oikeus katsoo, ettei kaupunginvaltuuston päätös ole lainvastainen valituksessa esitetyillä lahokaviosammaleen huomioon ottamista koskevilla perusteilla.

Lopputulos

Kun otetaan huomioon edellä olevat perustelut, kaavaa laadittaessa ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla menetelty virheellisesti eikä päätös ole valituksessa esitetyillä perusteilla muutoinkaan lainvastainen. Valitus on siten hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL julkipano).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Jaana Moilanen, Jukka Reinikainen (t) ja Annamari Laakkonen.

Esittelijäjäsen

Annamari Laakkonen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry Oikeudenkäyntimaksu 260 euroa valittajille yhteisvastuullisesti Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa
Jäljennös	Vantaan kaupunginhallitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika ja tiedoksisaantipäivä

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Tämä päätös on annettu julkipanon jälkeen, jolloin päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun se on annettu.

Valituksen toimittaminen

Valitus liitteineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valitusasiakirjojen tulee olla perillä myös sähköistä asiointipalvelua käytettäessä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- päätös, johon haetaan muutosta
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi katsotaan, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valitukseen valtakirja, jollei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:n 2 momentista muuta johdu.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite:	Käyntiosoite:
PL 180	Paasivuorenkatu 3
00131 HELSINKI	Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi, Faksi: 029 56 40382

Asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom skriftliga besvär hos **högsta förvaltningsdomstolen**, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Grunder för beviljande av besvärstillstånd

Enligt 111 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska besvärstillstånd beviljas om

- 1) det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis är viktigt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen,
- 2) det finns särskilda skäl för högsta förvaltningsdomstolen att avgöra ärendet på grund av att det i ärendet skett ett uppenbart fel, eller
- 3) det finns något annat vägande skäl för att bevilja besvärstillstånd.

Besvärstillstånd kan också beviljas i fråga om endast en del av förvaltningsdomstolens överklagade beslut.

Besvärstid och delgivningsdag

Besvär skall anföras **inom 30 dagar från dagen för delfåendet av förvaltningsdomstolens beslut**, denna dag inte medräknad.

Detta beslut har meddelats efter anslag, och den som saken gäller anses därmed ha fått del av beslutet när det meddelades.

Inlämnande av besvär

Besvären inklusive bilagor ska inom besvärstiden lämnas **till högsta förvaltningsdomstolen**. Besvärshandlingarna ska även vid användning av e-tjänsten vara framme senast den sista dagen av besvärstiden före utgången av ämbetsverkets öppettid.

Besvärens innehåll

I besvären, som ska innehålla en ansökan om besvärstillstånd, ska anges

- ändringssökandens namn och kontaktuppgifter
- den postadress och eventuell annan adress till vilken handlingar som hänför sig till rättegången kan sändas.
- det beslut i vilket ändring söks
- de grunder på vilka besvärstillstånd begärs samt de skäl på vilka grunden för meddelande av besvärstillstånd anses föreligga
- till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas
- grunderna för yrkandena.

Om talan förs av ändringssökandens lagliga företrädare eller ombud ska dennes kontaktuppgifter anges i besvären.

Högsta förvaltningsdomstolen ska utan dröjsmål underrättas om ändringar i kontaktuppgifterna.

Bilagor till besvären

Till besvären ska fogas

- förvaltningsdomstolens beslut med besvärсанvisning
- de handlingar som ändringssökanden åberopar som stöd för sina yrkanden, om dessa inte redan tidigare har lämnats till myndigheten.

Ett ombud ska foga en fullmakt till besvären om det inte av 32 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden framgår annat.

Högsta förvaltningsdomstolens kontaktuppgifter

Postadress:	Besöksadress:
PB 180	Paasivuorigatan 3
00131 HELSINGFORS	Helsingfors

E-post: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi, Fax: 029 56 40382

E-tjänst: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>